

jako nároku soukromoprávního nemění nic okolnost, že onen právní poměr, který byl založen mezi navrhovatelkou — podnikatelkou lihovaru — jakožto subjektem povinným k placení daně z lihu a mezi státem, povolujícím daňový úvěr, byl poměrem rázu veřejnoprávního. Je-li nárok vznesený proti státu na náhradu škody způsobené postupem státních orgánů nárokem s o u k r o m o p r á v n í m, pak rozhodují o takovémto nároku z á s a d n ě ř á d n ě s o u d y. Tato kompetenční zásada plyne, pokud jde o země historické, z všeobecného předpisu o kompetenci řádných soudů, obsaženého v § 1 jurisdikční normy (zákon ze dne 1. srpna 1895, čís. 110 ř. zák.); pokud jde pak o Slovensko, jest tato kompetenční zásada výslovně vyjádřena v § 2 čís. 2 a 3 uh. civilního soudního řádu (zák. čl. I:1911). Z uvedené kompetenční zásady nastává v ý j i m k a potud, pokud v ý s l o v n á speciální pozitivní zákonná norma přikazuje rozhodování o určitých náhradních nárocích tohoto druhu do příslušnosti úřadů správních neb orgánů jiných. V daném případě nejde však o takovouto výjimku. Ale pak jsou k rozhodování o nároku, který navrhovatelka v daném případě proti státu uplatňovala, příslušny jediné ř á d n ě s o u d y. Otázku, který u r č i t ý řádný soud jest v ě c n ě i m í s t n ě příslušným rozhodovati o tomto nároku navrhovatelčině, nemohl se konfliktní senát ex professo vůbec zabývati, neboť řešení této otázky vymyká se z kognice konfliktního senátu, který vzhledem k §§ 3 a 6 zákona ze dne 2. listopadu 1918, čís. 3 sb. z. a n. může v daném případě, kdy mu byl k řešení předložen záporný kompetenční konflikt mezi řádnými soudy a nejvyšším správním soudem, rozhodovati pouze otázku, zdali ve věci, o kterou ide, jsou příslušny řádné soudy v ů b e c či nejvyšší správní soud. Vzhledem k tomu nemohl konfliktní senát řešiti pak také ani otázku, zdali k rozhodování o zmíněném s o u k r o m o p r á v n í m nároku jest v první stolici příslušným zemský civilní soud v Praze podle zákona ze dne 2. listopadu 1918, čís. 4 sb. z. a n., kterýžto zákon upravuje kompetenci k rozhodování o u r č i t ý c h veřejnoprávních nárocích proti státu, o nichž nerozhoduje nejvyšší správní soud podle ustanovení § 2 čís. 6 zákona ze dne 2. listopadu 1918, čís. 3 sb. z. a n.

IV. Senát pro řešení kompetenčních konfliktů jest toliko povolán rozhodovati o kompetenčních konfliktech mezi řádnými soudy a správními úřady neb mezi nejvyšším správním soudem a řádnými soudy. Nutným předpokladem kompetenčního konfliktu jest totožnost nároku, o němž má býti rozhodnuto.

(Rozhodnutí senátu pro řešení kompetenčních konfliktů ze dne 12. prosince 1927, čís. 471 z r. 1927.)

Město Ústí n./L. změnilo v roce 1907 svůj polohový plán tak, že některé staré veřejné komunikace zrušilo a nahradilo je novými. Při tom byla učiněna mezi městem a spolkem Verein für chemische und metallurgische Produktion v Ústí n. L. (zkráceně Spolek), jehož zájmům změna prospěla, úmluva, schválená v sezení obecního výboru dne 17. června 1927. Město odstoupilo Spolku ze svého a z veřejného majetku

určité pozemky do vlastnictví, jiné pozemky přešly z držení Spolku do držení města. Spolek zavázal se vykonati některé práce související s úpravou nových komunikací a zaplatiti městu na další jejich úpravu 145.572 Kč 80 h. Město prohlásilo »ohne eine diesbezügliche Verpflichtung dem Vereine genenüber einzugehen«, že z této sumy pořídí na určitých nových komunikacích vozovku a kanalisaci, dále že položí na západní straně Klíšské silnice 4 m široký, žulový trottoir, pokud jeho položení nebylo uloženo již Spolkem stavebními povoleními a že zřídí další trottoir v jiné ulici. Smluvený peníz 145.572 Kč 80 h byl v roce 1909 městu zaplacen, trottoir na Klíšské silnici nebyl však městem položen ve smluvené jakosti. Město zřídilo místo něho chodník ze šterku se dvěma řadami pískovcových ploten v šířce asi 1.3 m uprostřed. Spolek, jenž jest vlastníkem všech pozemků na západ od Klíšské silnice, kde měl býti trottoir položen, postavil tam v roce 1925 nový dům č. p. 1810. Ve stavebním povolení z 21. srpna 1924 č. 12673/24/III uložila mu jako stavebníkovi přes jeho poukazování na úmluvu z roku 1907 městská rada jako stavební úřad podle § 92 stav. ř. z 8. ledna 1889, čís. 5 z. zák., by podél nového domu zřídil do 4 neděl po skončení stavby trottoir v délce 31.20 m a v šířce jedné pětiny silnice, solidním a v městě obvyklým způsobem, a aby předal jej do roka do vlastnictví obce. Spolek stěžoval si do tohoto příkazu k okresní správní komisi, a když stížnost neměla úspěchu, k zemskému správnímu výboru. Odvolává se na ujednání z roku 1907, navrhl, by byl příkaz zříditi trottoir zrušen a vypuštěn ze stavebního konsensu. Stížnost byla rozhodnutím zemského správního výboru z 23. října 1925 č. 104547/25/V zamítnuta s odůvodněním, že naříkaný bod 20 stavebního povolení odpovídá předpisům § 92 stav. ř., zda však a pokud v daném případě stanovením oné podmínky byla porušena smlouva z roku 1907, jest otázkou, již rozhodnouti přísluší řádným soudům. V důsledku tohoto rozhodnutí podal Spolek dne 24. února 1926 pod spisovou značkou Ck II 51/26 u krajského soudu v Litoměřicích žalobu na obec města Ústí n. L., v níž uznává správnost rozhodnutí stavebních úřadů, ale dovozuje, že město, jako právnická osoba soukromého práva sprostila jej již smlouvou z roku 1907 úplatně povinnosti, položit chodník na sporných místech, a že převzala tím soukromoprávní závazek, sprostiti jej pro případ, že by mu byla stavebním úřadem uložena taková povinnost, plnění podle § 1404 obč. zák., neb splniti tuto povinnost za něj. Tvrdí, že uložené mu povinnosti nemůže býti sprostěn jiným způsobem než zřízením chodníku, proto navrhuje v první řadě, aby žalovaná obec byla odsouzena, by sama zřídila chodník tak, jak to bylo jemu nařízeno stavebním úřadem, v případě však, že by jej mohla sprostiti plnění jiným způsobem, by byla odsouzena prostě k tomuto sprostění. Připojuje dále návrh určovací, že město jest i pro budoucnost povinno, kdykoliv mu budou v dalších stavebních povoleních dány nové příkazy, položit chodník na Klíšské silnici, sprostiti jej i tohoto dalšího plnění. Žalovaná obec vnesla proti žalobě námitku nepřípustnosti pořadu práva. Procesní soud ji zamítl, vrchní zemský soud v Praze jí vyhověl a odmítl žalobu s odůvodněním, že žalobní návrh tak, jak jest stylisován, vnáší oklikou na pořad práva otázky, jež jsou stavebním řádem vyhrazeny rozhodování samo-

správných úřadů a byly jimi již pravoplatně vyřízeny. Na rekurs Spolku potvrdil nejvyšší soud usnesením z 21. prosince 1926 č. j. R I 1076/26 čís. sl. 6597 rozhodnutí vrchního zemského soudu z jeho důvodů a doložil, že žaloba cílí k nepřipustnému přezkumu rozhodnutí samosprávných úřadů pořadem práva, dále že nejde o převzetí obligačního plnění podle § 1404 obč. zák., nýbrž o plnění, uložené Spolku ve veřejném zájmu a podle veřejnoprávních předpisů. Spolek spatřuje v rozhodnutích zemského správního výboru a nejvyššího soudu, tedy posledních přípustných stolic ve správním i soudním řízení, záporný kompetenční konflikt, poněvadž zemský správní výbor svým, ve formě zamítnutí stížnosti vydaným, rozhodnutím vyslovil, že rozhodovati o právech Spolku, nabytých z ujednání z roku 1907, nepřísluší samosprávným úřadům, nýbrž řádným soudům, ale nejvyšší soud tuto příslušnost popřel. Navrhuje, aby konfliktní senát rozsudkem uznal, který úřad, neb který soud jest v této věci příslušným. Nejvyšší soud poukázal, byv vyzván k projevu o tomto návrhu, na důvody svého rozhodnutí. Zemský správní výbor na stejné vyzvání zdůraznil, že toliko stavebník má podle stavebního řádu zákonnou povinnost splnit podmínku stanovenou stavebním úřadem, a že stavební úřad může tento závazek uložit pouze jemu. Dodatkem o příslušnosti řádných soudů mělo býti jenom vysloveno, že rozhodování o tom, zda a pokud skutečné provedení stavebníkova závazku v daném případě bylo smlouvou přeneseno na město, zda provedení závazku stavebníkem samým přičilo by se smlouvě, a jaké nároky by vznikly stavebníkovi z takového porušení smlouvy proti městu, nikoli však proti stavebnímu úřadu, přísluší soudům.

Senát pro řešení kompetenčních konfliktů zamítl návrh jako nepřipustný.

D ů v o d y:

Pro návrh Spolku na rozhodnutí o záporném kompetenčním konfliktu není zákonných podmínek. Konfliktní senát není povolán, by přezkoumával usnesení správních úřadů, nejvyššího správního soudu a nejvyššího soudu o jejich vzájemné příslušnosti, zákon ze dne 2. listopadu 1918 čís. 3 sb. z. a n. prikazuje mu toliko rozhodování o kompetenčních konfliktech mezi řádnými soudy a správními úřady neb mezi nejvyšším správním soudem a řádnými soudy. Kompetenční konflikt jest tu, když buď i soud i správní úřad si osobují příslušnost v téže věci, neb oba ji popírají. Nutným předpokladem konfliktu jest totožnost nároku, o němž má býti rozhodnuto. Tato totožnost nemůže býti posuzována podle právních skutečností, z nichž se nároky uplatňují, neboť na základě jedné a téže skutečnosti mohou býti vzneseny různé nároky, o nichž jednati přísluší různým úřadům, nýbrž podle jejich obsahu, vyplývajícího z učiněných návrhů. Aby bylo lze spolehlivě zodpovědět otázku, zda v projednávaném případě nejvyšší soud i zemský správní výbor nepřely svou příslušnost v téže věci, třeba zkoumati, jakých výroků se Spolek v každém z obou řízení domáhal a jak o nich bylo příslušnými instancemi rozhodnuto. I. V řízení správním domáhal se Spolek výroku, že není povinen vyhovět příkazu na zřízení chodníku, poněvadž

obec si dala zřízení chodníku toho od něho odkoupiti. Tím domáhal se výroku, by bylo znáno právem, že obec zavázavši se soukromoprávní smlouvou neuložiti Spolku veřejnoprávní závazek zřízení chodníku, i když jinak budou zákonné podmínky pro uložení této povinnosti dány, není oprávněna příkaz takový proti němu vydati. Naproti tomu nežádal Spolek v řízení správním vydání výroku, že obec jest povinna chodník sama zřídit. S hlediska takto vymezeného petitu má výrok zemského správního výboru tento obsah a smysl: 1. Pro posouzení zákonnosti výměru obce jako stavebního úřadu, jímž Spolku uloženo zřídit chodník, jest rozhodným jedině ustanovení § 92 stav. řádu. S hlediska této otázky — jež jedině může tvořiti předmět kognice zemského správního výboru — jest soukromá úmluva, mezi Spolkem a obcí uzavřená, beze všeho právního významu neboť obec nemůže se vůbec a zejména ani soukromoprávní úmluvou vzdáti práv a povinností vyplývajících z její úřední kompetence jako úřadu stavebního. 2. O otázce, zda-li a pokud stanovením podmínky — t. j. vydáním úředního příkazu zřídit chodník — porušila obec nějaký závazek ze smlouvy, nepřísluší rozhodovati úřadům stavebním, nýbrž řádným soudům.

II. V řízení soudním domáhal se Spolek rozsudku jednak kondemnačního, by obec byla uznána povinnou zřídit chodník, in eventum aby byla odsouzena jinakým způsobem Spolek liberovati od uložené jemu povinnosti zřídit chodník — jednak výroku určovacího, že obec jest povinna v budoucnosti Spolek od ev. obdobné povinnosti liberovati. Jak již shora bylo uvedeno, nedomáhal se Spolek v řízení stavebním výroku, by obec byla uznána povinnou zřídit chodník, a také zemský správní výbor o takovémto petitu nerozhodl. V této části jest tu tedy dosud jen odmítavé rozhodnutí nejvyššího soudu, nikoli však kompetenční konflikt. Oboje další žalobní žádání mají co do právní povahy stejný základ — v obou se žádá, by obec Spolek liberovala od povinnosti zřídit chodník. Jak si Spolek toto liberování představoval, z petitu samého patrno není. Chtěl-li tu Spolek žádati, by obec jako nositelka soukromých práv majetkových splnila nějakou smluvní svou povinnost, jež by ve svém efektu znamenala faktické sprostění Spolku od splnění uložené mu povinnosti veřejnoprávní, pak platí i zde totéž, co řečeno shora při petitu prvním, neboť ani takovýto petit Spolek v řízení stavebním neuplatňoval. Měl-li naproti tomu Spolek na mysli petit toho obsahu, by obec jako úřad stavební, plníc svůj smluvní závazek, odvolala příkaz zřídit chodník resp. v budoucnosti se zdržela vydání příkazu takového, pak jde sice v podstatě o týž petit, který Spolek vznesl také již v řízení stavebním, neboť otázka, zda obec jako úřad stavební směla, pokud se týče, smí vydati nějaký úřední příkaz, jest totožnou s otázkou, zda příkaz ten jest zákonný či nezákonný. O tomto petitu však — jak shora již ukázáno — zemský správní výbor meritorně rozhodl, pročez ani po této stránce o negativním konfliktu nemůže býti řeči. Jest proto návrh nepřipustný a slušelo jej zamítnouti.

V. Rozhodl-li senát pro řešení kompetenčních konfliktů záporný spor o příslušnost v ten rozum, že jsou příslušny řádné soudy, byl tím záporný spor o příslušnost definitivně ukončen. Předpis § 4 zákona ze